

Tanıtım - Değerlendirme

Reviews

Öğüt, Adem. *Bilgi Çağında Yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Kasım 2001. 317s. ISBN 975-591-300-9

Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Adem Öğüt tarafından hazırlanan bu eser, günümüzün çok kullanılan, geçerliliği ve etkileri günden güne artan daha da önemlisi ticari alanda da önemini artıran; veri, bilgi, bilgi ve teknoloji yönetimi, bilgi sistemleri, bilgi teknolojileri, bilgiye dayalı ekonomi (bilgi ekonomisi) gibi kavramları yönetim bilimi ile ilişkileri içerisinde ele almaktadır. Genel olarak adı geçen kavramların organizasyonların yönetimine olan etkilerini bilgi çağını oluşturan özelliklerle paralel olarak incelemektedir.

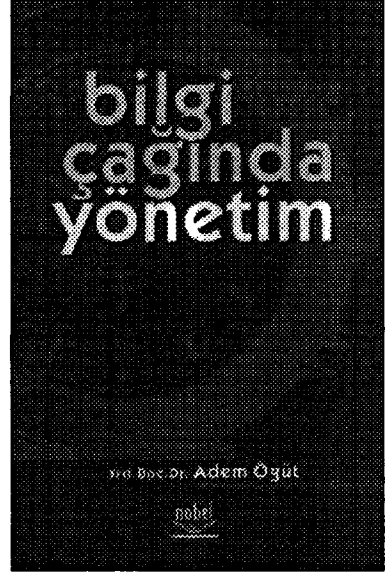
Eser 5 ana bölümden meydana gelmektedir.

Eserin birinci bölümünde bilgi çağını oluşturan temel kavram olan bilginin tanımını, özelliklerini, bilginin üretilmesini, bilginin oluşturduğu yeni toplum yapısı olan bilgi toplumunun genel özelliklerini, bilginin globalleşmedeki önemini ve katkısını ayrıca globalleşme ve bilgi toplumundaki ticari ilişkilerin değişiminden doğan bilgi ekonomisini ele almaktadır.

İkinci bölümde, bilgi çağında ekonomik bir güç haline gelen bilginin organizasyonlar içinde yönetilmesini, bilgi çağında organizasyon yöneticilerinin özelliklerini, organizasyonların teknoloji ve bilgiye dayalı olarak gösterdikleri yapısal değişimi, bilgi çağı organizasyonları türlerini ve özelliklerini, bilgiye dayalı organizasyonların ve sanal organizasyonların dünyaya nasıl baktıklarını anlatmaktadır.

Üçüncü bölümde, bilgi yönetimi, bilgi yönetimi stratejileri, bilginin yönetilmesinde vazgeçilmez olan bilgi teknolojilerini ve bunların meydana getirdiği bilgi sistemleri, bilgi sistemlerinin özellikleri ve çeşitleri, bilgi teknolojilerinin ve bilgi sistemlerinin organizasyon düzeyindeki kullanımının etkileri ele alınmaktadır.

Dördüncü bölümde, bilgi çağını ve bilgi toplumunu oluşturan ana unsurlardan diğeri olan teknoloji, teknolojiye ilişkin kavramlar, teknoloji yönetimi, yönetim

teknolojilerinin çeşitleri ve özellikleri anlatılmaktadır.

Beşinci ve son bölümde bilgi çağında hizmet sektörü ve bu hizmeti veren kurumların yönetimi, bu kurumların yönetim özellikleri, hizmet kalitesini belirleyen unsurlar, kurumsal etkinlik, kurumsal amaçların yönetiminde bilgi ve yönetim teknolojilerinin olumlu ve olumsuz yönleri ele alınmıştır.

Eser konuyu çeşitli yönlerden ele alan bu nedenle de ilgili okuyucular için değerlendirilmesi gereken bir kaynaktır.

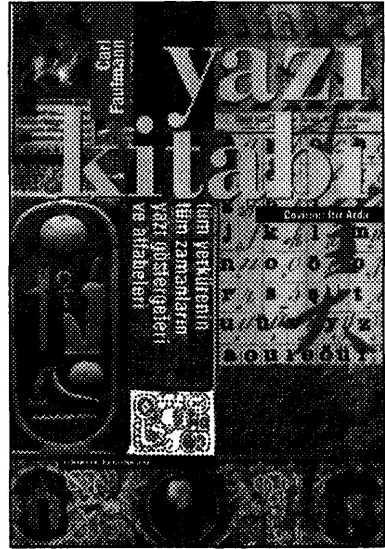
Arş. Gör Hakan Anameriç
A.Ü. DTCF Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
hakananameric@hotmail.com

Faulman, Carl. *Yazı Kitabı: Tüm Yerkürenin Tüm Zamanların Yazı Göstergeleri ve Alfabele-ri*. Çev: İttr, Arda. 2.Bs. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2001. 285s. ISBN 975-458-266-1, 18.750.000 TL.

Arka kapağında “yazı yolculuğunun heyecanını yaşamamızı sağlayan kapsamlı bir referans kitabı” olarak tanımlanan kitabımız ilk olarak 1878 yılında Viyana Kayser-Kraliyet Saray ve Devlet Matbası’nda, zenginleştirilmiş, ikinci baskısı da 1880 yılında okuyucuya sunulmuştur. Kitabın bu basımları Avrupa’nın tanınmış üniversite kütüphanelerinin özel bölümlerinde saklanmaktadır. Tıpkıbasımının, aradan 100 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra 1985 yılında gerçekleştirildiği kitap Türkçe’ye, 1880 yılında yayımlanan ikinci baskısı dikkate alınarak kazandırılmıştır.

4 ana bölümden oluşan kitabın başında çevirmenin, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şirin Tufan’ın ve yazarının ilk iki basıma yazdığı önsözler bulunmaktadır. Standart Alfabe tablosunun ardından “Amerika” başlıklı ilk bölüm yer almaktadır. Kuzey ve Orta Amerika yazılarının tanıtıldığı bu bölümde örnek olarak Kızılderili Kekinowin, Cherokee, Mormon ve Meksika Yazı Sembolleri verilebilir. Arkasından gelen “Afrika” bölümünde Eski Mısır Yazısı, Kıpti Yazı, Tamaşek, Etiyopya ve Habeş Yazısı, Pön Yazısı altbaşlıkları örnek verilebilir. “Asya” bölümü en geniş bölüm olup, Çince, Japonca, Kıbrıs Yazısı, Arami Yazısı, İbranice, Doğu Filistin Yazıları, Ermenice İşlek Yazı, Arap Yazıları, Hint Yazıları, Tibetçe Umin, Pegu Yazısı, Siyam Yazısı, Lam-pun altbaşlıkları göze çarpanlar arasındadır. Son bölüm olan “Avrupa” da ise Run Yazısı, Yunan Yazıları, Arnavut Alfabeleri, İslav Yazıları, Latince Yazılar, Ortaçağ Kitap Yazısı, Gutenberg İncil Yazısı, Modern Batı Avrupa Yazıları, Latince, Telgraf (Mors) Alfabetesi ve Stenografi ilk dikkat çeken yazı türleridir.

İbranice ve Romen kısaltmaları ile notlar ve dizinin bulunduğu ekler’le sona eren kitabın kitap ve kütüphaneciliğin tarihi açısından da önemli bir belge olduğunu düşünmekteyiz.

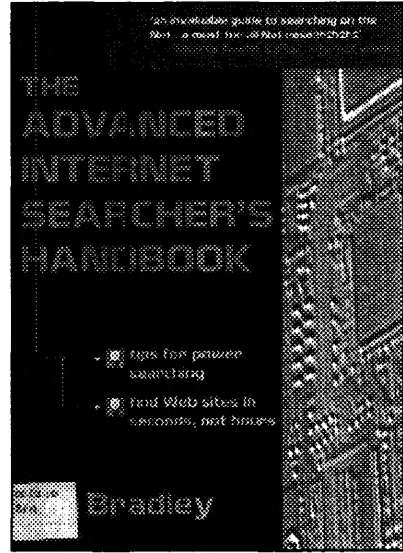
Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Phil, Bradley. *The Advanced Internet Searcher's Handbook: Tips for Power Searching ; Find Web Sites in Seconds, Not Hours*. Rep. Ed. London: Library Association Publishing, 2000. 232s. ISBN 1-85604-302-9, 29.95 GBP.

İngiliz Kütüphane Derneği tarafından yayımlanan kitabın temel amacının, tarama motorlarının ve ilgili yazılımların daha iyi anlaşılmasını sağlayarak internette daha etkin araştırmaların nasıl yapılacağını öğretmek ve böylece tarama tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak, olduğu belirtilmektedir.

2 ana bölüm ve 12 altbölümden oluşan kitabın ilk bölümü "Bilgi için İnternet Madenciliği" başlığına ayrılmıştır. Tarama motorlarına giriş altbölümünde, bölümle ilgili genel giriş bilgileri verilmektedir. Herkese açık tarama motorları altbölümünde, Alta Vista, Lycos, HotBot, Euroferret ve diğerlerinden söz edilmektedir. İndeks tabanlı tarama motorları altbölümünde, Yahoo, Magellan, NetFind, G.O.D., Snap ve diğerlerinden örnekler verilmektedir. Çok siteli tarama motorları altbölümünde ise derin tarama yöntemleri ve internet dedektifliğinden söz edilmektedir. Diğer veritabanı kaynakları altbölümünde de, yayıncıların herkese açtığı veritabanları, ticari enformasyon, çevrim-içi (on-line) süreli yayınlar ve çevrim-içi toplum oluşturma konularına değinilmiştir. Sanal kütüphaneler altbölümünde, kavramsal tanımlar ve güncel olarak erişilebilen sanal kütüphanelerin tanıtımı yapılmaktadır.

Kitabın ikinci anabölümü "Uzman Araştırmacı Olmak" başlığını taşımaktadır. Akıllı kuruluşlar, posta listeleri ve haber grupları, enformasyon çoğalması ve geleceği, daha iyi ve hızlı araştırma için 30 ipucu ve ek kaynaklar altbölümlerinden oluşan ikinci anabölümün ardından 3 ek verilmiştir. Eklerin ilki okuyucular için HTML'ye göre tarama motoru amaçlı bir web sitesi oluşturma tekniği, ikincisi ülkelerin uluslararası kodları ve üçüncüsü de kitapta atıf yapılan bütün site adreslerinin altbölümlere göre oluşturulan listelerine ayrılmıştır. Bu sitelerin listesi her altbölümün arkasında da yer almakta ve her altbölümün bitiminde bölümün özeti de bulunmaktadır. İçindekiler tablosundan sonra verilen figürlerin toplu listesi ve en sonunda verilen anahtar kelime dizini kitabın kullanımını kolaylaştırmaktadır. Yapıtın internet'i anlamak isteyen herkesin başvurabileceği bir kaynak kitap olduğu düşüncesindeyiz.

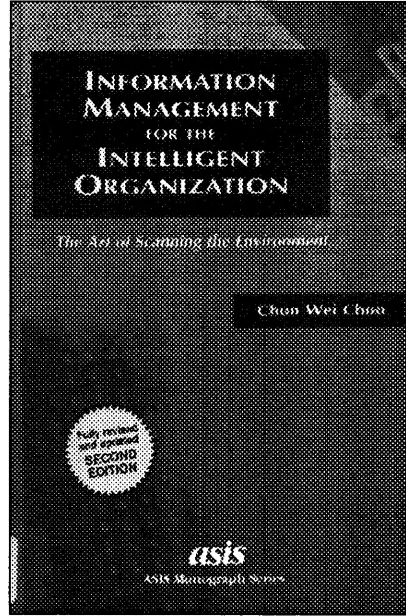

Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Choo, Chun Wei. *Information Management for the Intelligent Organization: The Art of Scanning the Environment*. 2. Ed. Medford, NJ: American Society for Information Science/ Information Today, Inc., 2000. 272s. ASIS Monograph Series, ISBN 1-57387-057-9, 29.00 GBP.

Bilgi bir kuruluşun stratejik kaynağıdır, diğer üretim faktörlerinden daha önemlidir, üretim faktörlerinin etkin birleşim ve yararlılığını sağlayan bir kaynaktır... önsözü bu ifadelerle başlayan kitaptaki bir grafiğe göre bilgi yönetimi, bilgi kaynaklarının, bilgi teknolojisinin, bilgi politika ve standartlarının, bilgi işlem yönetiminin bütünüdür. Çağımızın değişen koşullarında bilgi yönetiminin özellikle kuruluşlar için yaşamsal öneme sahip olması nedeniyle bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir. Bu bütünün içinde çevresel koşulların yeri oldukça fazladır ve akıllı kuruluş olma yolundaki her kuruluşun bu etkeni dikkate alması gerekmektedir. Bilgi yönetimi konusuna çevresel etkenler açısından yaklaşılan kitap, 8 bölümden oluşmaktadır.

“Akıllı Kuruluş” başlıklı ilk bölümde, kuruluşlar ve çevre, kuruluşların bilgi işleme süreci, kurumsal öğrenme süreci ve akıllı kuruluşun oluşumu konuları incelenmektedir. “Bilgi Yönetimi İçin Model” başlıklı ikinci bölümde, bilgi gereksinimi, bilgi sağlama, bilgi kuruluşu ve depolama, bilgi üretimi ve hizmetler, bilgi dağıtımı, bilgi kullanımı altbaşlıkları yer almaktadır. “Bilgi Kullanıcıları Olarak Yöneticiler” başlığını taşıyan üçüncü bölümün altbaşlıkları, tartışma, yönlendirme yoluyla yönetim, bilgi kullanıcısı olarak yöneticiler, bilgi yönetimi için beklentiler, bilgi kullanıcıları olarak yöneticiler üzerinde araştırma, bilgi paylaşım politikaları, yönetsel bilginin oluşumu ve kuruluşta öğrenme sürecidir. “Stratejik Kurumsal Öğrenme Sürecinde Çevresel Etkenler” başlıklı dördüncü bölümde, rekabetçi zekadan sosyal zekaya, rekabet zekası, iş zekası, sosyal zeka, kurumsal öğrenme ve çevresel etkenler, çevresel etkenler üzerinde araştırmalar, değişebilen boyutlar, kurumsal stratejiler, yönetsel özellikler, bilgi gereksinimi: çevresel etkenlerin yansıması, bilgi arama (1): kullanım ve tercihler, bilgi arama (2): tarama yöntemleri, bilginin kullanımı konuları irdelenmektedir. Beşinci bölüm konuyla ilgili değişik ülkelerden kurumsal örneklere ayrılmıştır. “Yönetim Bilgi Sistemleri” başlığını taşıyan altıncı bölümdeki altbaşlıklar, çevresel etkenler için yönetim bilgi ekolojisi, bilgi kaynaklarının kullanımı ve seçimi, insan kaynakları ve metinsel kaynaklardan oluşmaktadır. “Çevrim-içi (On-line) Zeka-

nın Ağ Gibi Dokunması” başlıklı yedinci bölümde sırasıyla, çevrim-içi taramanın yönetimi, internet: sosyal bir bilgi uzayı ve çevrim-içi veritabanlarının değeri konuları işlenmektedir. Sekizinci bölümün başlığı “Akıllı Olmak İçin Öğrenmek” olarak konulmuş ve akıllı kuruluşlar, bilgi yönetimi, çevresel etkenleri anlamak, etkin çevresel tarama sistemlerini tasarlamak, ileriye bakmak, akıllı kuruluşlar için bilgi ortaklığı, kurumsal öğrenmenin yeni yolları ve geleceği anlamak, rekabetin yeni dinamikleri gibi altbaşlıklardan oluşmaktadır.

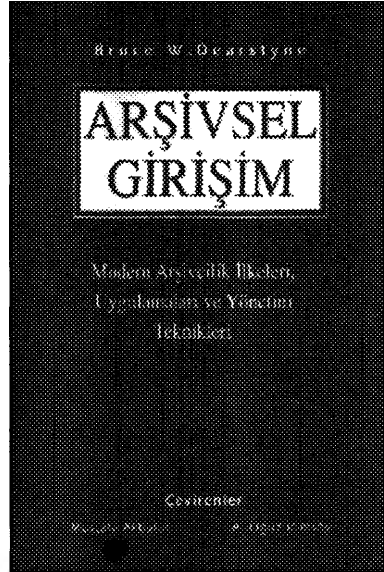
Referanslar, isim ve konu dizini ile tamamlanan kitabın başta akademik birimler olmak üzere, üniversite ve şirket kütüphanelerine kazandırılmasının yararlı olacağı görüşündeyiz.

Dr. M. Tayfun GÜLLE
İGEME Kütüphane Müdürü
tayfung@igeme.org.tr

Dearsytne, Bruce William. *Arşivsel Girişim: Modern Arşivcilik İlkeleri, Uygulamaları ve Yönetim Teknikleri*. Çev: Mustafa Akbulut ve A. Oğuz İcimsoy. İstanbul: 2001. 294s.

Arşivsel Girişim adlı bu kitap, bilgi ve belge yönetimi, kütüphanecilik, arşivcilik, tarih, bölümü öğrencileri ile tarihsel belgelerin belirlenmesi, korunması ve kullanımıyla ilgilenen tüm araştırmacılara ve yöneticilere yönelik olarak hazırlanmıştır. Arşivcilik kuram ve ilkelerini tanıtan, tarihsel belge programlarının unsurlarını tanımlayan, arşiv tekniklerini, prosedürlerini açıklayan, arşivcilerin karşılaştıkları kimi sorunları, olayları inceleyen kitap, on bir bölümden oluşmaktadır. “Arşivciler: Kültür, Tarih, Uygulanabilirlik” başlıklı birinci bölümde, arşivciliğe giriş yapılmakta, arşivcilerin rolleri ta-

anımlanarak, kuram ve uygulama arasındaki etkileşim incelenmektedir. “Tarihsel Belge Programları: Farklı Tipler, Ortak Unsurlar” adlı ikinci bölüm, tarihsel belge programları kavramını açıklamakta, bunların çeşitliliklerini inceleyerek, etkili olarak uygulanabilmeleri için sahip olmaları gereken temel unsurları ayrıntıyla ifade etmektedir. Üçüncü bölümde, “Arşivsel Analiz Çağı: Tarihsel Belgelerin Durumları ve Gereksinimleri” başlığı altında yakın dönemdeki arşivcilik konuları ve programları özetlenerek, tarihsel belge programlarının tümünde karşılaşılan sorunlar hakkında sonuçlar çıkarılmaktadır. “Arşiv Çalışmasının Özel Yapısı” adlı dördüncü bölümde, arşivcilik mesleğini güçlendiren yeni gelişmeler, mesleki dernekler, mali destek sağlayan kuruluşlar, arşiv faaliyeti veya eğitimsel rehberler, meslek çapında, arşivciler için yeterlilik sertifikaları alt konuları çerçevesinde tanımlanmaktadır. “Tarihsel Belge Programlarının Yönetimi” adlı beşinci bölümde, tarihsel belge programı unsurları büyüteç altına alınarak liderlik, işletmecilik, birlikte çalışma, planlama, izleme ve rapor hazırlama konularında açıklayıcı bilgiler verilmektedir. Kitabın altıncı bölümü “Tarihsel Belgelerin Belirlenmesi ve Seçimi” konusuna ayrılmıştır. Bu bölümde, toplumsal hayatın belgelenmesi konuları ve kaygıları ortaya konulmakta, dokümantasyon stratejileri, koleksiyona yeni katılan belgelerin koleksiyona etkileri, belgelerin değerlendirilmesi konuları tartışılarak arşiv sağlama politikalarına dair öneriler sunulmaktadır. “Tarihsel Belgelerin Düzenlenmesi ve Tanımlanması” başlıklı yedinci bölümde, arşivcilerin belgeleri nasıl düzenledikleri ve nasıl tanımladıkları ele alınmaktadır. Sekizinci bölümde ise, “Tarihsel Belgelerin Korunması” başlığı altında tarihsel belgelere zarar veren tüm faktörler ele alınmakta, belge koruma planları ve yönetimleri incelenerek koruma teknikleri açıklanmaktadır. “Araştırmacı

Hizmetleri” başlıklı dokuzuncu bölümde, tarihsel belgelerin kullanımının tanıtılması, araştırmacılara erişim, araştırma salonu politikaları ve araştırmacı ile belgeler arasında aracı olarak arşivcinin konumu konuları irdelenmektedir. Onuncu bölümün başlığı “Tanıtımsal Pazarlama” dır. Bölüm, halkın arşiv koleksiyonuna dikkatini çekmek ve arşivini toplum içindeki işlevini açıklamak konusunda arşivcinin çalışmalarını içermektedir. “Elektronik Kayıtlar: Arşivciler Açısından Zor Bir Konu” adlı on birinci bölümde ise, enformasyon devriminin arşivler üzerindeki etkileri incelenmektedir. Kitabın Ekler kısmında, Ek-A Arşivsel Rollerin Belirlenmesi, Ek-B Örnek Bir Uzun Vadeli Plan ve Örnek Bir Yıllık Plan, Ek-C Belge Tanımları ve Araştırma Araçları Örnekleri olmak üzere üç ek bulunmaktadır. Eklerden sonra yer alan Bibliyografya bu alanda yayınlanmış en iyi materyallerden bir kısmını içermektedir. Kitabın sonunda bir de dizin vardır.

Arş. Gör. Fatih Rukancı
A.Ü. DTCF Bilgi ve Belge
Yönetimi Bölümü
frukanci@yahoo.com.

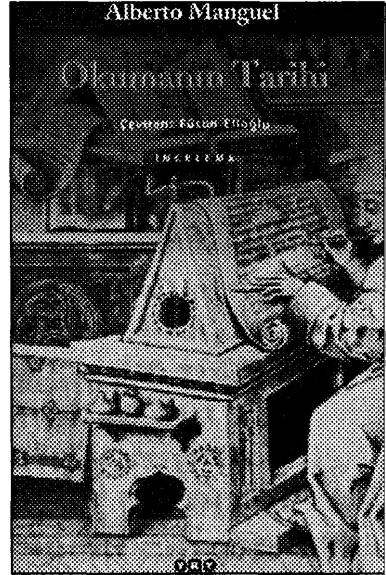
Manguel, Alberto. *Okumanın Tarihi*. Çev. Füsun Elioğlu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001. 415 s. ISBN 975-363-919-8. (8.500.000 TL.)

“Okumanın bir tarihi vardır”

Robert Darnton

Lamourette’in Öpücüğü, 1990

2001 Tüyap Kitap Fuarı’nın standları arasında pek çok değerli kitap vardı ama gözüm bir tanesine takılı kalmıştı. İyi “Okur” niteliğine sahip, çok kıymetli bir kişi tarafından Fuar’da bana hediye edilen kitap, okumanın ötesinde, okumanın değerini bilenlerle paylaşılmalı hak ediyordu.

“Okumanın Tarihi”nden söz ediyorum.

Tarih kitaplarını okumak sıkıcı diyenlere inat; roman ve otobiyografi gibi yazın türlerinin özelliklerini kullanarak, son derecede akıcı bir tarih kitabı yazmış Alberto Manguel. Okuma alışkanlığı, kitaplar, kütüphaneler, yazının tarihi, kitabın tarihi ve nihayet okumanın tarihi ile ilgilenen herkese hitap eden bu kitap, okur kimliğine sahip çıkan her insanı da ilgilendiriyor bence.

Kitabın yazarı Manguel, on altı yaşında Borges’e kitap okurken *okurluk kariyerine* başlamış. Kitaba göre, “ünlü yazar ve *meslekdaşımız* Jorge Luis Borges, 1964’ün bir öğle sonrasında seksen sekiz yaşındaki annesinin eşliğinde Buenos Aires’in ünlü kitapçısı Pygmalion’a gelir. Alberto Manguel, kitapların arasında yaşamayı tercih ettiği için, aynı yıl Pygmalion’da çalışmaya başlamıştır. Borges’in yazdıklarından etkilenmiş biri olmamasına rağmen, görme yetisini kaybetmiş Borges’e kitap okumaya o günden itibaren talip olur. İki yıl boyunca başka şanslı ve tanınmış insanların yanı sıra Borges’e Kipling, Stevenson, Henry James, Marino, Heine’a ait satırlar ve dizeler okur.”

Manguel’e ait okuma tarihi böyle başlar. Buna karşın Manguel, kitabını, “akla sığmayacak kadar uzak bir öğle sonrasında, sahip olduğu koyun ve keçi sayısının yazılı olduğu iki tableti okuyan Sümerli atası’nın yaşadığı dönemi anlatacak kadar uzak bir geçmişten başlatır. Kitap, Son Sayfa, Okuma Eylemleri, Okurun Güçleri, Yankağıdı Sayfaları, Notlar başlıklı bölümlerden ve dizinden oluşmaktadır. Her ana bölüm, alt başlıkları Gölgele Okumak, Resimleri Okumak, Kitap Hırsızlığı, Yasaklanan Okuma gibi ilgi çekici alt bölümlere sahiptir.

1856 yılında, Güney Carolina’da köleler için okumak yasaktı. 10 Mayıs 1933’te Berlin’de Naziler, kitapları tıpkı onaltıncı yüzyılda yaşamış olan imparator 1. Şih Huang-ti gibi yakmaktaydılar. Milattan önce yaşamış bir ders gününde, Sümerli bir öğretmen tabletin bir yüzüne yazı yazıyor; öğrencisi, aynı tabletin arka yüzüne onu kopyalıyordu. 22 Ekim 1940 tarihinde bombalanan Londra Holland House Kütüphanesi’nde okurlar, kalan kitaplar arasında işlerine yarayacak kitaplar bulmayı umuyorlardı. Son olarak bence en ilginç, 1204 yılında ölen Akitanyalı bir kraliçe, lahtinin üzerindeki yontuda sonsuza dek kitap okuyacaktı.

Tarih içinde okumanın yerini işaret eden bu cümleler ve cümlelere ait resimler, *Okumanın Tarihi* adlı bu kitapta birbiri ile bütünleşmiş durumdadır. Bir kütüphaneci olarak bu resimlere, hatta resimlerin konu olduğu nesnelere ulaşmayı isterdim. İşte bu yüzden kitap, aynı zamanda araştırma yapmak için “yeniden okuma” isteğini kamçılıyor. En eski kil tabletlerden CD-ROM’lara, kitap okumak için tasarlanmış yataklardan dünyanın en etkileyici kütüphanelerine dek çeşitli durakları olan bir yolda, yolculuğa çıkmamızı sağlıyor.

Kitapta ilgi çeken bir diğer nokta, “Teşekkürler” başlıklı önsözde Sibel Ayşe Tuzlac adlı bir Türk’ün kitap için gereken ön araştırmanın bir kısmını yapmış olması. Diğeri ise Son Sayfa başlığını taşıyan, ancak kitabın giriş bölümünü oluşturan kısmın son paragrafında gizli. “Hayata, o bir seferlik araba yolculuğuna bitince yeniden başlayamazsın, ama elinde bir kitap varsa, ne kadar karmaşık olursa olsun, o kitap, bittiği zaman, anlaşılmasın olan şeyi ve hayatı yeniden anlayabilmek için istersen başa dönüp biten kitabı yeniden okuyabilirsin” şeklindeki alıntı, Orhan Pamuk’un *Sessiz Ev* adlı yapıtından alınmış.

Bu kitapta eminim ki okuma listenize alacağınız kitap isimlerini bulacaksınız. Peki ya hiç okunmaması gereken kitap listesi bulacağınızı sanıyor musunuz? Sizce böyle bir liste belki asla olamaz. Ama Thomson’un *Seasons*’ı, Butler’ın *Analogy*’si gibi eserler 1886 yılında, hiç okunmaması gereken kitaplar listesinde yer bulmuş.

Okumanın tarihi ile ilgili olarak bundan sonrasını hayal gücünüze bırakmıyorum. *Okumanın Tarihi*’ni okuyunca bulacaklarınıza bırakıyorum.

Kendi okuma tarihiniz yaşanmak üzere bekliyor, ne duruyorsunuz?

Arş.Gör. Işıl İlknur SELVİ
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
isilis@istanbul.edu.tr